

Lời kêu gọi cho dân chủ và tôn trọng nhân quyền tại Việt Nam
Lá thư ngỏ gửi Thủ Tướng Paul Martin
nhân dịp Thủ Tướng Cộng Sản Việt Nam thăm viếng Canada

Thưa Thủ Tướng,

Chúng tôi được biết tuần sắp tới, ông Phan Văn Khải, Thủ Tướng Cộng Sản Việt Nam sẽ chính thức thăm viếng Canada. Vì đây là lần đầu tiên một đại diện cao cấp của chính phủ Cộng Sản Việt Nam tới thăm Canada sau khi chiến tranh chấm dứt, chúng tôi, những người Canada gốc Việt, tha thiết hy vọng chính phủ Canada sẽ nhân dịp này cho ông Khải biết những mối quan tâm sâu xa của chúng tôi về tình trạng thiếu tự do, dân chủ, và tôn trọng nhân quyền tại Việt Nam.

Thực vậy, sau khi chiến tranh chấm dứt vào năm 1975, Cộng Sản Việt Nam đã áp đặt một chế độ độc tài lên toàn đất nước với quyền hành tập trung trong tay Đảng Cộng Sản Việt Nam. Điều này được ghi trong bản hiến pháp ban hành năm 1992 như sau:

Đảng Cộng Sản Việt Nam, đội tiên phong của giai cấp công nhân Việt Nam, đại biểu trung thành quyền lợi của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc, theo chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội.

Trong tình trạng này, như Bá Tước Acton đã có lần nhận xét, “ Quyền hành tạo ra tham nhũng, quyền hành tuyệt đối tạo ra tham nhũng tuyệt đối.” Việt Nam đã trở thành một trong các quốc gia tham nhũng nhất trên thế giới trong đó nhân quyền bị chà đạp, và những người đối kháng chính phủ luôn luôn bị đàn áp không nương tay. Nhiều tổ chức quốc tế như Minh Bạch Quốc Tế (Transparency International), Theo Dõi Nhân Quyền (Human Rights Watch), Phóng Viên Không Biên Giới (Reporters without Borders), và Ủy Ban Quốc Tế về Tự Do Tín Ngưỡng của Hoa Kỳ (U.S. International Commission on Religious Freedom) đã thu thập đầy đủ dữ kiện về các vụ kể trên.

Do đó, chúng tôi xin trình lên Thủ Tướng những mối quan tâm của chúng tôi để lưu ý Thủ Tướng trong các cuộc thảo luận với ông Phan Văn Khải trong những ngày sắp tới.

1. Cải tiến về dân chủ

Trở ngại chính trong vấn đề cải tiến về dân chủ tại Việt Nam là Điều 4 của bản hiến pháp Việt Nam, một điều khoản phản tiến bộ nhằm giữ các đặc quyền đặc lợi cho Đảng Cộng Sản. Do đó, cần phải bãi bỏ điều này ngay lập tức.

2. Tự do ngôn luận

Tại Việt Nam không có tự do báo chí. Hơn nữa, các chương trình truyền thanh của các đài phát thanh quốc tế như BBC, Radio France International, và Radio Free Asia thường hay bị chính quyền Việt Nam phá sóng nếu họ thấy bất lợi. Chính quyền cũng dùng “tường lửa” (firewalls) ngăn chặn không cho dân chúng vào các mạng lưới của cộng đồng người Việt tại hải ngoại. Vì tự do tư tưởng là một yếu tố căn bản của các quốc gia tự do, dân chủ, trong đó Canada là một quốc gia đứng hàng đầu, chính phủ Canada cần đòi hỏi chính phủ Việt Nam chấm dứt chính sách này. Ngoài ra, chính phủ Canada cũng cần yêu cầu chính phủ Việt Nam tôn trọng nguyên tắc hỗ tương của Tổ Chức Mậu Dịch Quốc Tế bằng cách cho các tài liệu văn hoá được nhập cảng không ràng buộc nếu Việt Nam muốn gia nhập tổ chức này.

3. Tự do tôn giáo

Chính quyền Việt Nam vẫn tiếp tục đàn áp các tổ chức tôn giáo, ngược đãi những người theo đạo, và bắt bớ các vị lãnh đạo tinh thần.

Trong bản tin loan đi ngày 17 tháng 6, 2005, Theo Dõi Nhân Quyền cho biết chính quyền Việt Nam kiểm soát mọi khía cạnh về các sinh hoạt tôn giáo, từ việc thụ phong các linh mục Thiên Chúa Giáo, tới việc các tu sĩ của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất - - một tổ chức không được chính phủ thừa nhận - - đi cứu lụt. Hơn thế nữa, mặc dầu có vụ thả tù nhân một cách rầm rộ vừa qua và chính phủ mới ban hành một số sắc lệnh tôn giáo, chính phủ vẫn tiếp tục bắt giữ và cầm tù giáo dân thiểu số tại các tỉnh miền tây bắc và Trung Nguyên, và làm áp lực bắt họ phải bỏ đạo.

Canada cần đòi hỏi chính quyền Việt Nam chấm dứt chính sách này và trả lại tự do ngay lập tức cho các nhà lãnh đạo tôn giáo hiện đang bị cầm tù hoặc quản thúc tại gia như: Hoà Thượng Thích Huyền Quang, Hoà Thượng Thích Quảng Độ, Thượng Toạ Thích Thiện Minh trong Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất; các ông Trần Văn Hoàng, Bùi Văn Quế trong Giáo Hội Phật Giáo Hoà Hảo; các linh mục Thiên Chúa Giáo Nguyễn Văn Lý, Nguyễn Hữu Giai, Phạm Văn Lợi và Sư Huynh Nguyễn Thiên Phụng; Mục Sư Nguyễn Hồng Quang, nhà truyền giáo Phạm Ngọc Thạch, và cô Lê Thị Hồng Liên, Giáo Hội Mennonite; Mục Sư Phan Văn Trương, Giáo Hội Tin Lành Báp -Tít Liên Hiệp; và Mục Sư Nguyễn Lập Ma, Liên Minh Truyền Đạo Thiên Chúa.

4. Tù nhân chính trị

Từ năm 1975, nhiều nhà đối kháng chính trị tại Việt Nam không ngừng đòi hỏi tự do, dân chủ, và tôn trọng nhân quyền. Thay vì nghe theo những ý kiến xây dựng hợp lý của các vị này, chính quyền lại khủng bố họ bằng cách quản thúc tại gia, giam giữ không xét xử, và cầm tù họ một cách dã man. Chính sách đàn áp đối lập này có ảnh hưởng rất tệ hại cho tiến trình dân chủ hoá trong hoà bình của một quốc gia, và không thể chấp nhận được trong thế giới văn minh.

Canada nên đòi hỏi Việt Nam bãi bỏ chính sách này và trả lại tự do cũng như chấm dứt khủng bố các nhà đối kháng như: Bác Sĩ Nguyễn Đan Quế; các Giáo Sư Nguyễn Đình Huy, Nguyễn Thanh Giang; các ông Hoàng Minh Chính, Phạm Quế Dương, Hà Sỹ Phu, Phạm Hồng Sơn, Nguyễn Vũ Bình, Nguyễn Khắc Toàn, và Phương Nam Đỗ Nam Hải và nhiều người khác nữa.

5. Thiếu minh bạch trong việc áp dụng luật pháp

Rất nhiều người Việt tại hải ngoại không muốn về Việt Nam làm việc hoặc đầu tư vì thiếu sự minh bạch cũng như sự áp dụng luật pháp một cách độc đoán của chính phủ Việt Nam. Canada cần đòi hỏi chính quyền Việt nam có biện pháp để chỉnh đốn tình trạng này.

6. Hoà giải quốc gia và đối xử bình đẳng với mọi công dân

Từ khi cưỡng chiếm miền Nam năm 1975 và vi phạm một cách trắng trợn Hiệp Định Paris 1973 mà chính họ đã ký kết, chính quyền Cộng Sản Việt Nam đã đối xử với người miền Nam một cách bất công vì họ có liên hệ với chế độ cũ. Nhiều người bị coi là thành phần bị xã hội loại bỏ và không được hưởng các quyền công dân như những người khác. Sự đối xử bất công này tràn đầy trong các lãnh vực, từ giáo dục, kinh tế tới chính trị.

Tình trạng trên đây bắt nguồn từ sự việc chính phủ Việt Nam từ chối không ban hành một chính sách hoà giải quốc gia. Mặc dầu chính phủ Việt Nam đã đề cao chính sách hoà giải công khai với các kẻ thù ngoại bang trước đây của họ như Pháp và Hoa Kỳ, họ chưa hề muốn thực sự hoà giải với các đồng bào của họ ở miền Nam, những người hoặc đã không ủng hộ họ trong cuộc chiến vừa qua, hoặc đang chống đối chế độ độc tài của họ hiện nay.

Chừng nào chính phủ chưa công bố một chính sách hoà giải quốc gia, những người chống đối chế độ, kể cả những người đã tị nạn tại ngoại quốc trước đây, không thể cùng nhau sát cánh trong công cuộc tái thiết và mở mang đất nước. Đây là một việc cần thời gian. Tuy nhiên, chính quyền Việt Nam có thể chứng tỏ thiện chí sẵn sàng hoà giải bằng các nghĩa cử như:

i/ Xin lỗi về sự tử vong của hàng trăm ngàn quân nhân và công chức Việt Nam Cộng Hoà, và sự đối xử tàn tệ với bao nhiêu người khác trong các trại tập trung mệnh danh là các "trại học tập cải tạo"; xin lỗi về cái chết của hàng trăm ngàn người tị nạn trên biển cả hoặc trên đất liền, và về nỗi thống khổ của hàng triệu người phải bỏ nước ra đi sau khi chiến tranh chấm dứt;

ii/ Chăm sóc các thương phế binh Việt Nam Cộng Hoà như các thương phế binh miền Bắc, và cho phép việc tái thiết và trùng tu các nghĩa trang quân đội Việt Nam Cộng Hoà bị san bình địa để trả thù trước đây;

iii/ Nhận nhận rằng Điều 4 của bản hiến pháp hiện tại là một trở ngại lớn trên bước đường xây dựng một nước Việt Nam tự do, dân chủ, và phú cường, và cam kết sẽ bãi bỏ điều này trong tương lai.

Kính thưa Thủ Tướng,

Trong ba thập niên vừa qua, Canada đã trợ giúp Việt Nam rất nhiều. Chúng tôi đều cảm kích điều đó. Tuy nhiên, chúng tôi thiết nghĩ Canada còn có thể giúp Việt Nam được nhiều hơn nữa. Đặc biệt, Canada nên, nhân dịp ông Phan Văn Khải tới đây, bày tỏ sự mong mỏi Việt Nam sẽ đẩy mạnh việc thực thi dân chủ, tự do, tôn trọng nhân quyền, và công bố một chính sách hoà giải quốc gia để mọi người Việt, ở trong nước cũng như tại hải ngoại, có thể cùng nhau đóng góp vào nỗ lực tái thiết và mở mang đất nước.

Kính thư,

Liên Hội Người Việt Canada
Giáo Hội Việt Nam Trên Thế Giới
Liên Minh Dân Chủ Việt Nam
Hội Nhân Quyền Việt Nam Ontario
Trung Tâm Dân Chủ Việt Nam - Montréal
Mạng Lưới Dân Chủ Việt Nam
Đảng Việt Tân
Liên Hội Cựu Quân Nhân Quân Lực Việt Nam Cộng Hoà
Ủy Ban Quốc Tế Tranh Đấu cho Tự Do Tín Ngưỡng tại Việt Nam (Canada)

Ottawa, ngày 23-6-2005

(Ghi chú: Bản Anh ngữ đã được đăng trên nhật báo *The Ottawa Citizen* ngày 23-6-2005).